דפטור ה"ל לאשמועינן עפי מתה כדרכה דפטור דלא נימא אורחא דהכהנא אמרא קטלה כ"ש הוממה בהר והומלקה בנקעה דודאי אילו לא שינה היתה מתה בענין זה ויש לומר דמשום דבמיומא דהר תני הומלקה תני לה נמי בפטורא דנקעה ועוד נראה דפטורא דחימוס בהר והומלקה בנקעה הוי רגומא טפי ממתה כדרכה דאדם יכול ליהרג בהני טפי יותר ממתה כדרכה והוה לן למימר שפטע במה ששינה שאם היה מוליכה בהר היה מדקדק יפה ושומרה יפה שלא תתלוש בהר ושלא תתחמם בנקעה אבל מה ששינה גורם שלא דקדק ומיהו דומק הוא שימות אבי על כל האמולחים לכך נראה דלא תשיב הכא פשיעה במה ששינה דיכול ליהר ולדקדק יפה שלא תתלוש בהר ושלא תתחמם בנקעה ומודה אבי הכא דפטור במתה כדרכה כיון דלא הוי מחילתו בפשיעה ורבה דמשני כגון שהכישה נחש ל"ל שפעמים מגייס נחשים בהרים מבנקעה או איפכא להכי נקט הר ונקעה ואמי שפיר לרבה אפילו מחילתו בפשיעה וקופו באונס פטור:

מגבת פורים לפורים. וא"ת דאמרינן בערכין (ד' ו:) מעות של צדקה מותר לשנותן בכל מה שירצה ואפילו באו לידי גבאי ואפילו אמר מעורה זו לבית הכנסת מותר לשנותה למצוה אחרת וי"ל דדוקא בפורים אמרינן הכא דאין לשנות ומגבת העיר לאותה העיר נמי דפורים דוקא: **רבי** אליעזר אומר מגבת פורים לפורים. מ"ק לא מיירי אלא בגבאי דלא ישנה ור' אליעזר מיירי בעני שנתנו לו מעות לצורך סעודת פורים שאינו רשאי העני לשנות:

במילתא דמלכא. אית דגרס במולתא פירוש היינו פרדות כמו (שבת ד' נב.) מולאות של בית רבי בטלי זהב או בטלי כסף כלומר פרדות אדומות או לבנות ואין נראה לר"י דבלשון אחרי לא קרי להו אלא כולייתא:

באנגריא חוזרת. דיכול לעשות מלאכתו כשמחזור אע"פ שמתאחר במלאכתו שבשביל איחור אין חייב להעמיד לו חמור אחר כמו הבריקה או נשתטתה שמתאחרת נמי במלאכתה ולא חייבינן:

אם בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך. פירש בקונטרס שמוליכה בדרך שגם הוא רוצה ליכן אומר לו משכיר הרי שלך לפניך ושכור בהמה אחרת עד שם ומיתה דלמה יכסור בהמה אחרת ואם השוכר אין צריך החמור בהליכה אלא בחזרה הוי מ"ש אבל אם כן נגופה ה"ל לפלוגי בין צריך חמור לאלתר לאין צריך אלא בחזרה ונראה כפי ר"ת דמפרש אם בדרך הליכה שהאנגריא אין מחפשין בכתים אלא כשפוגעים בדרך והיינו דרך הליכתה אומר לו משכיר הרי שלך לפניך דמלי מ"ל מזלך גרם שאילו היתה בבית לא היתה ניטלת ואפילו אינה מחרת דלא דמי למתה דהכא מוכח דמזלא דידיה גורם ואם שלא בדרך הליכתה ניטלת דהיינו שמחפשין גם בכתים שאז לא מזלו של שוכר גורם חייב להעמיד לו חמור אחר לעשות מלאכתו לאלתר דאפילו מחזרת האנגריא את החמור לכאן בעוד שתוציל חזרתה לשוכר אין לו לשוכר להתעכב ממלאכתו ולא דמי להבריקה או נשתטתה:

מכלל דתנא קמא לא שני ליה. ות"ק עדיף דהוי רבים לגבי יחיד:

מילו

נקרא גזלן. יקמה ליה ברשותיה להתחייב בכל אונסיה וסיפא רבנן: **נותן לו דמי חמרו.** כדמיש שלמר לבן ממכר בשוק דקנייה בגזלו לשלם כשעת הגזילה: **היליאה.** דמי עליה וסממנין ולא שכר שלם: **בשינוי.** ששינהו מכמות שהיה ואיכא למאן דאמר שינוי קונה בהגזל קמא (כ"ק לה:) אבל גבי החמור לא נשתנה החמור: **מגבת פורים לפורים.** מעות שגובין הגבאין מבני העיר לחלק לעניים לסעודת פורים: **לפורים.** כולה יתנוה לעניים לפורים: **ואין מדקדקין.** לומר דיים בפחות והמותר יפול לכים של צדקה: **אבל לוקחין אם העגלים.** לרוב בכל המעות: **והמוסר.** שלא יפקיחו לאכול בפורים יתכוון ויפול לכים של צדקה: **אדעתא דמידי אחרינא לא יהיב ליה.** וכיון דלאו אדעתא דהכי יהיב נמצא מעות בחזקת בעלים חוץ מן היוצאין בסעודת פורים: **דאתו למיתבדיה.** לבעל הבית בעודר ואינו מקיים שמעו עליו שאמר ליקח טלית לפלוני עני ולא קנה לו: **גהוריתא.** מוליי"ת בלע"ז היינאלת בשחור העין: **אבוקא.** המולעים התליעו רגליה: **אבוקא במילתא דמלכא.** לאיתי עם שאוכל שילאים של אוכר המלך: **בטלי כסף.** כלי פשתן: **בטלי דהב.** כלי למר לבוערן אדום: **וקטלוה.** שאין עם אוכל כלי פשתן: **אבל אנגריא שאינה חוזרת.** הוה ליה כמתה או נשברה: **אם בדרך הליכתה ניטלה.** שהאנגריא מוליכתה לדרך שהיה זה רוצה להלך: **אומר לו הרי שלך לפניך.** שכן דרך אנגריא בטל ממורו של זה והולך בעליה אחריה וכל חמור שפוגע בו לאשון נוטלו ומחזיר לו את שלו והשני מחזיר לו את הראשון כמות שהוא בטע וידו על התחתונה (לקמן קיז:). **אם** השבת. שהשבת הלמור, יותר על היציאה. שהוצאת הלבע, נותן לו. בעל הלמור, את היציאה. ממנים ועניים ושכר פעולה בשביר יום ולא שכר שלם כמו שהתנה עמו (ע"ז ז. ולקמן קיז:) ולא מה שלאחר בקבלנות, דהוי עפי (לקמן קיז:) דקנים ליה להאי דשינה לחיות ידו על התחתונה ולא נתהני מבכתא, ואגרא נמי בזליה לא ישקול אלא יציאה, ואם יציאה יתירה על השבת יתן לו את השבת שהשבים את הלמר, ואם יולה לתת את שכרו, כגון שהשבת יותר על השכר, יתן שכר (ב"ק קז:). ורשב"ג מיקל. אע"ג דמשני, לא סבר דמקפיד לינים מידי דלא חסר כה (לקמן קז:).

מסורת הש"ס

א) כ"ק ק: [קב. לה.] לקמן קיז: פ"ז ו:, ב) לקמן קז: [ע"ש תוספתא דמגילה פ"ק], ג) פי' על דרך פני נהול וחזו והבריקה מלשון ברק וע"ר רש"ל.

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מגבת העיר לאותה העיר) ואין מדקדקין נדכר (אבל סי' עד לפורים) תא"מ וכ"כ הרי"ף ורא"ש ורמב"ם ל"ג כל זה (וכ"ה לקמן קו ע"ב ועמ"ש רבינו בא"מ פי' תרל"ד):

לעזי רש"י

מוליי"א [מייל-א]. ברקית (מחלת עיניים).

מוסף רש"י

נותן לו דמי צמרו. כדמעיקרא ואע"פ דמהסתא שוי טפי לגריסים לאר אחרים (ב"ק צה.) קני בשינוי ל"ר"מ ולא יהיב ליה אלא דמי לאחרי אבל לא דמי שכחי, אי זה יתן שכרו מפלס ויקח לאחר (שם ק:) דסבירא ליה ל"ר"מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גזלן ונוטל הלאר לעצמו אע"פ שהוא מטולה עכשיו בדמים (ע"ז ז.) דקנייה בשינוי ומחייב מעות (לקמן קיז:). ר' יהודה אומר. אם כן נמצא זה משכחר בשינויו (ע"ז ז:) אם כן מחייבו נמצא זה נהנה, שזה הביאו לו מן הגזק, אלא מחזיר לו את הלאר כמות שהוא בטע וידו על התחתונה (לקמן קיז:). **אם** השבת. שהשבת הלאר, יותר על היציאה. שהוצאת הלבע, נותן לו. בעל הלאר, את היציאה. ממנים ועניים ושכר פעולה בשביר יום ולא שכר שלם כמו שהתנה עמו (ע"ז ז. ולקמן קיז:) ולא מה שלאחר בקבלנות, דהוי עפי (לקמן קיז:) דקנים ליה להאי דשינה לחיות ידו על התחתונה ולא נתהני מבכתא, ואגרא נמי בזליה לא ישקול אלא יציאה, ואם יציאה יתירה על השבת יתן לו את השבת שהשבים את הלאר, ואם יולה לתת את שכרו, יתן שכר (ב"ק קז:). ורשב"ג מיקל. אע"ג דמשני, לא סבר דמקפיד לינים מידי דלא חסר כה (לקמן קז:).

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פ"י מהלכות שכירות הלכה ד ומיי' בהשגות ומגיד משנה שם, ב מיי' פ"ב מהל' גזילה הלכה טז סמג עשין ד טוש"ע ח"מ סי' תרלד סעיף ב:

מב ב מיי' פ"ב מהל' מגילה הלכה טז סמג עשין ד טוש"ע ח"מ סי' תרלד סעיף ב:

מג ג ד ה מיי' פ"ה מהלכות שכירות הלכה ז ועיין בהשגות ומ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שי סעיף ח:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com